

УДК 81.161.2'373.611:001

СТРАТУЛАТ Наталія – кандидат філологічних наук, доцент, професор кафедри правничої лінгвістики, Національна академія внутрішніх справ, площа Солом'янська, 1, м. Київ, 03035, Україна (stratulat_natalia@ua.fm)

ORCID: orcid.org/0000-0001-7738-4311

DOI: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2022.49.30>

Бібліографічний опис статті: Стратулат, Н. (2022). Розвиток лексико-словотвірного гнізда з домінантою «наука». *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філологія», 49, 211–216, doi: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2022.49.30>.*

РОЗВИТОК ЛЕКСИКО-СЛОВОТВІРНОГО ГНІЗДА З ДОМІНАНТОЮ «НАУКА»

Анотація. У статті розглянуто особливості динамічних процесів у системі сучасної української мови. Визначено зовнішні та внутрішні причини розвитку мовної системи, зокрема ті, що сприяли появі нових лексичних одиниць (науково-технічний прогрес, нові інформаційні технології, системний характер мови, закон збереження мовної енергії, мовні антиномії, словотвірний потенціал). Акцентовано увагу на активності дериваційних неологізмів, репрезентованих у новому тлумачному Словнику української мови в 20-ти томах. З'ясовано, що серед інноваційної лексики значно розширила свій діапазон група лексичних одиниць, об'єднаних спільною дериваційною семантикою «наука». Дослідження проведено з застосуванням словотвірного аналізу, елементів статистичного методу, також описового з елементами порівняльного аналізу й методу зіставлення.

Аналіз досліджуваного матеріалу показав, що в межах морфологічного способу словотворення як провідного найпродуктивнішим треба визнати спосіб словоскладання, малопродуктивним – суфіксальний, інші способи творення нових слів – не продуктивні. Установлено, що значною активністю при творенні складних слів аналізованої групи відзначився словотворчий формант **науково-** (при опорному сурядному зв'язку), а також елемент **науко-** (при опорному підрядному зв'язку).

З'ясовано, що нові лексичні одиниці лексико-словотвірного гнізда з домінантою «наука» новий Словник репрезентує трьома лексико-граматичними класами: прикметниками (найбільша кількість), іменниками (менша кількість), прислівниками (поодинокі випадки).

Серед групи нових дериватів, що виникли шляхом зазначених способів, окреслено відповідні семантичні групи: лексичні одиниці на позначення осіб; відприкметникові іменники на позначення абстрактних понять; назви галузей науки та розділів галузей науки; прикметникові одиниці, пов'язані як з науковою, так і з освітньою діяльністю; прикметникові утворення, дотичні до видавничої справи наукової літератури тощо.

Якісні та кількісні зміни в лексичному складі української мови свідчать про її динамічний характер, зумовлений внутрішньою здатністю до перетворень, а також зовнішньою тенденцією до опанування суспільством нових знань.

Ключові слова: динаміка мови, чинники мовних змін, дериваційна семантика, інноваційна лексика, дериваційні неологізми, словотвірний тип, словотворчий засіб.

STRATULAT Nataliia – Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, Professor at the Department of Legal Linguistics, National Academy of Internal Affairs, Solomianska Square, 1, Kyiv, 03035, Ukraine (stratulat_natalia@ua.fm)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7738-4311>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2022.49.30>

To cite this article: Stratulat, N. (2022). Rozvytok leksyko-deryvatsiinoho hnizda z dominantoiu «nauka» [Development of the lexical-derivational nest with a dominant “science”]. *Problemy humanitarnykh nauk: zbirnyk naukovykh prats Drohobytskoho derzhavnoho pedahohichnoho*

universytetu imeni Ivana Franka. Serii «Filolohiia» – Problems of Humanities. “Philology” Series: a collection of scientific articles of the Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, 49, 211–216, doi: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2022.49.30> [in Ukrainian].

DEVELOPMENT OF THE LEXICAL-DERIVATIONAL NEST WITH A DOMINANT “SCIENCE”

Summary. *The article considers the peculiarities of dynamic processes in the system of modern Ukrainian language. External and internal reasons for the development of the language system are identified, in particular those that contributed to the emergence of new lexical units (scientific and technological progress, information technology, systemic nature of language, the law of conservation of language energy, language antinomies, word-forming potential). Emphasis is placed on the activity of derivational neologisms represented in the new explanatory Dictionary of the Ukrainian language in 20 volumes. It was found that among the innovative vocabulary, the group of lexical units united by a common derivational semantics “science” has significantly expanded its range. The research was conducted by word-formation analysis, statistical method, descriptive method with elements of comparative analysis, as well as the method of comparison.*

*The analysis of the studied material showed that within the morphological method of word formation, which is the most common, the most productive is the method of word formation, unproductive – suffix method, other methods of forming new words – not productive. It was found that significant activity in the creation of complex words of the analyzed group was marked by the word-forming formant **scientific** – (supporting is the cohesive connection), as well as the element of **science** – (supporting is the contractual connection).*

It is established that the new lexical units of the lexical-derivational nest with the dominant “science” represent the new Dictionary of the Ukrainian language in three lexical and grammatical classes: adjectives (largest number), nouns (smaller number), adverbs (single cases).

Among the group of new derivatives that emerged through these methods, the relevant semantic groups are outlined: lexical units to denote persons; adjective nouns to denote abstract concepts; names of branches of science and sections of branches of science; names of processes related to both scientific and educational activities; adjective formations related to the publishing of scientific literature, etc.

Qualitative and quantitative changes in the lexical composition of the Ukrainian language testify to its dynamic nature, due to the internal ability to change, as well as the external tendency to society to acquire new knowledge.

Key words: *language dynamics, factors of language changes, derivational semantics, innovative vocabulary, derivational neologisms, word-forming type, word-forming means.*

Постановка проблеми. Мовна система, відображаючи зміни в житті суспільства, перебуває у стані постійного поступального розвитку, який є неодмінною умовою її функціонування. Напрямок мовного розвитку багато в чому визначають її функції, оскільки мова – явище соціальне, безпосередньо залежне від тих обставин, у яких перебуває її носій (Русанівський, 1980, с. 5). Варто наголосити, що існують періоди, для яких характерні значні динамічні процеси в різних сферах життя людини – і зміни в лексичному складі (як наслідок цих процесів) протікають з особливою інтенсивністю: «...чим важливіша епоха для певного суспільства, чим більше насичена вона життєвими подіями, тим активніше реагує мова творенням нових слів, які забезпечують і вимоги суспільства, і вимоги мови,

що розвивається» (Муромцева, 1985, с. 11). Останнім десятиліттям властиві глобальні соціальні перетворення, особливо у сфері науки: науково-технічна революція, нові способи вдосконалення системи передавання та обробки інформації, виникнення нових галузей знань, розвиток інформаційно-комунікаційних технологій тощо – сприяли появі нових понять, явищ, ознак, дій, процесів, що, зі свого боку, потребувало відповідної вербалізації. Тож вивчення питань, пов'язаних із оновленням лексичного складу української мови, актуальне в переліку інших важливих напрямів сучасного мовознавства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання мовної динаміки в науковій царині висвітлено багатьма дослідниками. Огляд праць, присвячених питанню перманентного

розвитку мови, засвідчує факт, що науковці у своїх дослідженнях (як теоретичних, так практичних) розкривають різні аспекти природи мовних змін. Так, О. Тараненко (2015), вивчаючи динамічні процеси в словотворі української мови кінця ХХ – початку ХХІ століть, розглядає актуалізовані моделі, за якими утворено сучасні інноваційні лексичні одиниці. О. Стишов (2003) характеризує зміни в лексико-семантичній системі української мови останніх десятиліть на матеріалі мови засобів масової інформації. А. Архангельська (2014), М. Брус (2019), М. Вакулєнко (2018) приділяють значну увагу новим фемінітивам українського словника, зокрема проблемам їхнього функціонування та творення. Т. Радзівська (2013) описує динаміку української мови на сучасному етапі, що є наслідком загальних соціальних глобалізаційних змін. У колективній монографії за редакцією академіка В. Широкова (Лінгвістично-інформаційні студії, 2018) проаналізовано семантичні та дериваційні неологізми, зокрема інноваційну термінологію, що увійшла до нових лексикографічних видань. Проте існує необхідність подальшого дослідження змін у словниковому складі сучасної української мови у зв'язку з постійним входженням в мовну систему нових слів, що відображають лавиноподібний потік інформації, зокрема наукової.

Мета статті: у межах дериваційних неологізмів проаналізувати лексико-словотвірне гніздо з домінантою «наука». Мета роботи передбачила вирішення **таких завдань:** визначити внутрішні та зовнішні чинники змін у лексико-семантичній системі української мови; виявити активні словотвірні можливості мови щодо постання нових лексичних одиниць, похідних від лексеми «наука»; у межах продуктивних словотвірних моделей описати дериваційні утворення, об'єднані вершиною «наука»; схарактеризувати в межах лексико-граматичних класів основну семантичну наповнюваність інновацій.

Дослідження здійснено на матеріалі реєстрів тлумачного Словника української мови в 20-ти томах (далі – СУМ–20), а також 11-томного Словника української мови (далі – СУМ–11) (у порівняльному аспекті).

Виклад матеріалу. У дослідженні розвитку словникового складу особливу роль відіграє встановлення факторів, що обумов-

люють мовну еволюцію. Динамічний характер мовної системи, неодноразово наголошуваний мовознавцями, зумовлений як зовнішніми (соціальними), так і внутрішніми (власне мовними) чинниками. Саме взаємодія цих стимулів мовного розвитку сприяє збагаченню номінативного фонду, розширенню меж його функціонування. Сучасні соціальні зміни, значні перетворення у різних сферах суспільства, зокрема розширення ролі науки, а також її суб'єктів, модифікація наукової спільноти та модернізація її діяльності, викликали відповідну «реакцію» словникового складу. Процеси, що проходять всередині лексичної системи, залежать від зовнішніх стимулів, тобто від потреби в найменуваннях нових суспільних явищ та понять. Механізм мови, як зауважують дослідники, спрямований на те, щоб дати реалії зручне для сучасного стану мовної системи позначення. Мовні засоби, розбудовуючи свій номінативний потенціал, налаштовуються в процесі функціонування на вербальне відображення актуальної дійсності (Радзівська, 2013, с. 150). Крім того, чинники внутрішнього плану пов'язані також із системною організацією мови, з її власними законами, а також із тими ресурсами – словотворчими можливостями – які продукують лінгвальні зміни: з'яву нових словесних знаків.

Найбільш повно й детально демонструє сучасний стан української мови, зокрема в ділянці неологічних вкраплень, найавторитетніша багатотомна лексикографічна праця – тлумачний Словник української мови в 20-ти томах. Новий Словник дає змогу провести багатоаспектне дослідження інноваційних одиниць сучасної української мови.

У своїй роботі проаналізуємо дериваційні неологізми, які є результатом регулярних процесів деривації лексичних одиниць, у результаті чого «діяльнісний характер словотворення виявляється в «кінцевому продукті» цієї діяльності – новоутвореннях того чи того часу» (Земская, 1992, с. 201). Зауважимо, що в дослідженні неологізмами вважаємо нові лексичні входження в систему СУМ–20 порівняно з СУМ–11. Зосередимо увагу на дериваційних інноваціях – складниках лексико-словотвірного гнізда з домінантою «наука».

Аналіз досліджуваного матеріалу показав, що СУМ–11 фіксує 6 одиниць дериваційної

групи, яку вивчаємо: *наука, науковець, науковий, науковість, науково, наукоподібний*, де мотиватором є лексема «**наука**». Зі свого боку, СУМ–20 як нова лексикографічна праця, що відображає останні тенденції мови, нараховує 36 одиниць цієї групи, зокрема 30 інноваційних утворень (порівняно із СУМ–11): *науковиця, науково-допоміжний, науково-координаційний, науково-організаційний, наукоємність, наукознавство* та ін.

Нові репрезентанти Словника демонструють активність морфологічного способу творення нових слів. У межах цього способу найпродуктивнішим є основоскладання, малопродуктивним – суфіксація.

Інноваційні складні одиниці утворилися в результаті дії словотворчого процесу композиції. Активність композитів, як і інших складних новотворів-дериватів, пояснюємо тим, що вони, «...незважаючи на свою громіздкість, складають лексичні групи, семантично і словотворчо зрозумілі усім носіям мови, а тому зручні для наступного утворення за їх зразком інших подібних слів» (Кудрявцева, 2004, с. 154).

Підчас продукування інноваційних утворень способом композиції опорними є сурядні (*науково-практичний, науково-технічний*) і підрядні (*наукометричний, наукомісткий*) зв'язки. Варто наголосити, що продуктивними у цьому випадку виявилися словотвірні моделі зі словотворчими елементами *науково-* і *науко-*.

Так, морфема *науково-*, значення якої СУМ–20 репрезентує як «*Перша частина складних слів, що відповідає слову науковий*», де *науковий* має значення «*Прикметник до наука; стосується до науки, пов'язаний з нею, властивий їй*», мотивувала появу низки лексичних одиниць, що значно розширили дериваційне гніздо з вершиною «**наука**»: *науково-теоретичний, науково-виробничий, науково-експериментальний, науково-інформаційний, науково-популярний, науково-практичний, науково-методологічний* та ін. Словник фіксує 18 одиниць, утворених за такою моделлю.

Словотворчий компонент *науко-* з фіксованою в СУМ–20 семантикою «*Перша частина складних слів, що відповідає слову наука*», де *наука* тлумачиться як «*Система знань про закономірності розвитку природи і суспільства та способи впливу на навколишній світ; окрема галузь, ділянка*

цих знань», теж засвідчив свою продуктивність: як твірна одиниця він послугував з'яві 11-ти новотворів: *наукознавець, наукоємний, наукометричний, наукомісткість, наукоподібність* та ін. Варто зазначити, що в групі дериватів із словотворчим елементом *науко-*низка інноваційних утворень спричинилася до з'яви нових одиниць, чим, зі свого боку, розширила словотвірне гніздо. Наприклад, від прикметникової основи *наукоємний* утворено за допомогою суфікса *-ість-* іменник *наукоємність*. Або ж від прикметника *наукомісткий* завдяки тому ж словотворчому формантові виник іменниковий дериват *наукомісткість*.

Суфіксальний спосіб творення, який вважаємо малопродуктивним, представлений у СУМ–20 однією одиницею: *науковиця*; до її творення долучено словотворчий формант *-иц-* із словотвірним значенням «*особа жіночої статі за видом чи родом діяльності*».

Щодо лексико-граматичної належності дериваційних неологізмів із компонентом «**наука**» спостерігаємо такий розподіл. Найбільшу групу новотворів, що розширили межі досліджуваного лексико-словотвірного гнізда, становлять прикметники, зокрема складні (22 одиниці). «Кількість прикметникових інновацій суттєва тому, що їх не тільки використовують для називання різноманітних, зокрема й нових ознак, але й тому, що вони входять як конструктивний елемент у дуже широкий клас складних номінацій» (Земская, 1992, с. 91). Меншою кількістю інновацій в аналізованому словотвірному гнізді представлені іменники. СУМ–20 репрезентує 7 таких одиниць. Порівняно із загальною кількістю новотворів прислівники становлять невелику кількість – 1 одиниця. Дієслівних утворень цієї групи в новому Словнику не зафіксовано.

З огляду на семантичну належність нових дериватів варто передусім зауважити таке: попри те що група дериваційних інновацій пов'язана спільною темою «**наука**», тобто нові слова дотичні до науки (оскільки їхня домінанта сама за себе «*промовляє*»), значення наповнюваність нових репрезентантів Словника неоднорідна, порівняймо: лексичні одиниці на позначення осіб: *наукознавець, науковиця*; абстрактні іменники, похідні від прикметників: *наукомісткість, наукоподібність*; номінації галузей науки та розділи

галузей науки: *наукознавство, наукометрія; прикметникові утворення, які слугують для позначення відношення науки до чогось, наприклад, суміжних, дотичних або ж інтеграційних властивостей, зокрема пов'язаних як із науковою, так і з освітньою діяльністю: науково-методичний, науково-методологічний, науково-освітній, науково-педагогічний, науково-пізнавальний; відносні прикметники, семантика яких співвідносна з науковим видавництвом, із різними жанрами видання і процесами, здійснюваними під час видавництва (редагування та корегування наукових праць): науково-популярний, науково-практичний, науково-редакційний, науково-теоретичний, науково-технічний, науково-фантастичний та ін.*

Усі неологічні одиниці з дериваційною семантикою, для яких вершиною є слово «**наука**», пов'язані з розвитком сьогодні системи знань про закономірності розвитку природи й суспільства та способи впливу на них.

Лише дві лексичні одиниці (іменник *наукоподібність* і прислівник *наукоподібно*) мають відмінне від інших одиниць аналізованого дериваційного гнізда загальне семантичне наповнення. Так, *наукоподібність* означає: «*Абстрактний іменник до наукоподібний*», де *наукоподібний* має таке значення: «*Подібний до наукового (у 1 значенні); який має лише зовнішні ознаки науковості*». А *наукоподібно* словник фіксує як «*Прислівник до наукоподібний*».

Проте новий СУМ–20, зі свого боку, репрезентує й лексеми-антагоністи, тобто з протилежним значенням до вищеназваних лексичних одиниць, наприклад, одиниця *наукомісткий*, що означає *'який містить у собі великий науковий потенціал або в якому реалізовані результати наукових досліджень'*, чи слово *наукомісткість* із значенням *'абстрактний іменник до наукомісткий'*, або ж інноваційний дериват *наукоємний*, тлумачений

як *'те саме, що наукомісткий'*, чи неологізм *наукоємність*, семантику якого Словник інтерпретує як *'абстрактний іменник до наукоємний'*.

Висновки. Отже, проведене дослідження показало, що динамічні процеси в мові, які спричиняють розвиток її лексичного складу, є незмінною умовою буття мовної системи як суспільного явища. Динамізм мови зумовлений як внутрішніми (власне мовними), так і зовнішніми (соціальними) чинниками. Аналіз дериваційних неологізмів лексико-словотвірного гнізда з домінантою «наука», що відображає сучасні тенденції суспільства, свідчить про якісні й кількісні зміни в цій групі. Продуктивним в утворенні нових слів є складний спосіб творення, зокрема композиційний. Малопродуктивним визнано суфіксальний. Установлено, що в межах аналізованої групи значною активністю при творенні складних слів відзначилися словотворчі елементи *науково-* та *науко-*. Визначено, що аналізована інноваційна лексика в новому Словнику української мови в 20-ти томах репрезентована більшою мірою прикметниками, меншою – іменниками і в поодиноких випадках – прислівниками. Аналіз семантичної наповненості інноваційних одиниць дає підстави до висновку, що основними значеннєвими групами є лексичні одиниці на позначення осіб; відприкметникові іменники на позначення абстрактних понять; назви галузей науки та розділів галузей науки; прикметникові одиниці, пов'язані як з науковою, так і з освітньою діяльністю; прикметникові утворення, дотичні до видавничої справи наукової літератури.

Перспективи подальших досліджень убачаємо передусім в аналізі процесу адаптації неологізмів до вимог сучасного наукового мовлення, а також у виявленні потенційної здатності дериваційних інновацій установлювати семантичний зв'язок із словами та словосполученнями на основі їхнього лексичного значення.

ЛІТЕРАТУРА

- Архангельська А. М. Фемінінні інновації в новітньому українському назовництві. *Мовознавство*. 2014. № 3. С. 34–50.
- Брус М. П. Фемінітиви в українській мові: генеза, еволюція, функціонування : монографія. Івано-Франківськ : ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2019. 440 с.
- Вакуленко М. О. Декілька зауваг щодо фемінітивів української мови. *Вісник НАН України*. 2018. № 1. С. 86–89.

- Земская Е. А.** Словообразование как деятельность. Москва : Наука, 1992. 220 с.
- Кудрявцева Л. А.** Моделирование динамики словарного состава. Киев : ИПЦ «Киевский университет», 2004. 208 с.
- Лінгвістично-інформаційні студії : Праці Українського мовно-інформаційного фонду НАН України : у 5 т. Т. 3 : Тлумачна лексикографія. Кн. 3: Динаміка лексико-семантичного складу Словника української мови у двадцяти томах / В. А. Широков та ін. : монографія. Київ : Український мовно-інформаційний фонд НАН України, 2018. 230 с.
- Муромцева О. Г.** Развитие лексики украинской литературной речи конца 80-90 годов XIX – поч. XX ст. Харьков : Вища школа, 1985. 158 с.
- Радзівська Т. В.** Дискурсивні аспекти динаміки української мови в контексті активних мовних процесів у слов'янському світі. *Мовознавство*. 2013, № 2-3. С. 149–162.
- Русанівський В. М.** Мова і суспільний процес. *Мова і процеси суспільного розвитку*. Київ : Наукова думка, 1980, С. 17–23.
- Словник української мови : в 11-ти томах. URL: <http://sum.in.ua/>
- Словник української мови : в 20-ти томах (1–11 томи). URL: <https://services.ulif.org.ua/expl/Entry/index?wordid=57199&page=1822>
- Стишов О. А.** Українська лексика кінця XX століття (на матеріалі мови засобів масової інформації). Київ : Видавничий центр КНЛУ, 2003. 388 с.
- Тараненко О. О.** Актуалізовані моделі в системі словотворення української мови (кінець XX – початок XXI ст.) : монографія. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2015. 248 с.

REFERENCES

- Arkhahelska, A. M.** (2014). Femininni innovatsii v novitniomu ukrainskomu nazovnytstvi [Feminine innovations in the latest Ukrainian nomenclature], *Movoznavstvo – Linguistics*, 3, 34–50 [in Ukrainian].
- Brus, M. P.** (2019). Feminityvy v ukrainskii movi: heneza, evoliutsiia, funktsionuvannia [Feminitives in the Ukrainian language: genesis, evolution, functioning]. *Monohrafiia – Monograph*, Ivano-Frankivsk : Prykarpatskyi natsionalnyi universytet imeni Vasylia Stefanyka [in Ukrainian].
- Vakulenko, M. O.** (2018). Dekilka zauvah shchodo feminityviv ukrainskoi movy [Some remarks on the feminitives of the Ukrainian language], *Visnyk NAN Ukrainy – Visnyk of the National Academy of Sciences of Ukraine*, 1, 86–89. [in Ukrainian].
- Zemskaya, E. A.** (1992). Slovoobrazovanie kak deiatelnost [Word formation as an activity], Moskva : Nauka [in Russian].
- Kudriavceva, L. A.** (2004). Modelirovanie dinamiki slovarnogo sostava [Modeling vocabulary dynamics]. Kyiv : IPC Kievskij universitet [in Russian].
- Shyrovkov, V. A.** (2018). Linhvistychno-informatsiini studii [Linguistic and information studies] In V. Shyrovkov, Pratsi Ukrainskoho movno-informatsiinoho fondu NAN Ukrainy – Proceedings of the Ukrainian Language and Information Fund of the National Academy of Sciences of Ukraine (Vols. 1–5; Vol. 3), Kyiv : Ukrainyskyi movno-informatsiinyi fond NAN Ukrainy [in Ukrainian].
- Muromtseva, O. H.** (1985). Rozvytok leksyky ukrainskoi literaturnoi movy kintsia 80-90 rokiv XIX – poch. XX st. [Development of the vocabulary of the Ukrainian literary language of the late 80–90s of the XIX – beginning of the XX century]. Kharkiv : Vyscha shkola [in Ukrainian].
- Radziivska, T. V.** (2013). Dyskursiini aspekty dynamiky ukrainskoi movy v konteksti aktyvnykh movnykh protsesiv u slovianskomu sviti [Discursive aspects of the dynamics of the Ukrainian language in the context of active language processes in the Slavic world]. *Movoznavstvo – Linguistics*, 2-3, 149–162 [in Ukrainian].
- Rusanivskyy, V. M.** (1980). Mova i suspilnyi protses [Language and social process]. Mova i protsesy suspilnoho rozvytku – Language and processes of social development. Kyiv : Naukova dumka, 17–23 [in Ukrainian].
- Slovyk ukrainskoi movy : v 11-ty tomakh [Dictionary of the Ukrainian language: in 11 volumes]. Retrieved from: <http://sum.in.ua/> [in Ukrainian].
- Slovyk ukrainskoi movy : v 20-ty tomakh (1–11 tomy) [Dictionary of the Ukrainian language: in 20 volumes (Vols 1–11)]. URL: <https://services.ulif.org.ua/expl/Entry/index?wordid=57199&page=1822> [in Ukrainian].
- Styshov, O. A.** (2003). Ukrainska leksyka kintsia XX stolittia (na materialy movy zasobiv masovoi informatsii) [Ukrainian vocabulary of the late twentieth century (based on the language of the media)]. Kyiv : Vydavnychiy tsentr KNLU [in Ukrainian].
- Taranenko, O. O.** (2015). Aktualizovani modeli v systemi slovotvorennia ukrainskoi movy (kinets XX – pochatok XXI st.) [Actualized models in the system of word formation of the Ukrainian language (late XX – early XXI century)]. Kyiv : Vydavnychiy dim Dmytra Buraho [in Ukrainian].